

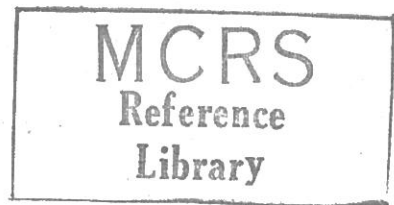
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာကဗျာလက်ရွေးစင် အဋ္ဌမတန်း

အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးဓာတ်ကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာကဗျာလက်ရွေးစင် အဋ္ဌမတန်း

အခြေခံပညာသင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ အုပ်စု- ၂၇၀၀၀၀
၂၀၁၆-၁၇ ပညာသင်နှစ်

အခြေခံပညာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့်
ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၏ မူပိုင်ဖြစ်သည်။ ။

အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးကို အဆင့်အတန်း မြင့်မားလာစေရန် ပညာရေးအစီအစဉ်သစ်ဖြင့် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထိုအစီအစဉ်သစ်အရ အခြေခံပညာရေးကဏ္ဍတွင် မြန်မာစာအခြေခံ နိုင်ငံတော်နှင့်တင်း၍ ကျွမ်း ကျင်စွာ တတ်မြောက်စေရန် မြန်မာစာသင်ရိုးကို ပြန်လည်ရေးဆွဲပါသည်။

အဆိုပါသင်ရိုးအရ အခြေခံပညာအလယ်တန်းအဆင့် မြန်မာစာသင်ကြားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်သင်ကြားမည် ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ စာဖတ်၍ နားလည်စေရန်နှင့် နားလည်သည်ကို ရှင်းလင်းပြောပြနိုင်စေရန်။
- ၂။ ဝေါဟာရ ကြွယ်ဝစေရန်၊ စကားအသုံးအနှုန်းများ နားလည်စေရန်နှင့် မှန်ကန်စွာ သုံး တတ်စေရန်။
- ၃။ ဝါကျသဘောကို နားလည်စေရန်နှင့် ဝါကျဖွဲ့ပုံ မှန်ကန်စေရန်။
- ၄။ သဒ္ဒါစည်းကမ်းနှင့်အညီ ပြေပြစ်ရှင်းလင်းစွာ ရေးတတ်စေရန်။
- ၅။ စကားပြေနှင့် ကဗျာများကို လေ့လာတတ်စေရန်

အထက်ပါ ရည်မှန်းချက်နှင့်အညီ အခြေခံပညာအလယ်တန်းအဆင့် အငွေမတန်းတွင် သင်ကြားနိုင် ရန် မြန်မာကဗျာလက်ရွေးစင်ကို ရွေးချယ်ပြုစုပါသည်။

ကဗျာများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဟို၊ လင်္ကာ၊ ရတု၊ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ လွမ်းချင်း၊ အိုင်ချင်း စသည့် ကဗျာပုံစံများအပြင် ကောက်စိုက်တေး၊ မောင်းထောင်းတေး၊ သျှိုးလိုက်၊ စည်တော်သံ၊ တိုင်းရင်းသားတေး စသည်များကိုပါ ရွေးချယ်ထားပါသည်။

ကဗျာပါအကြောင်းအရာများတွင် ဆုံးမစာ၊ အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှု၊ ကျေးလက်ဓလေ့၊ သဘာဝအလှ စသော အကြောင်းအရာမျိုးစုံ ပါဝင်ပါသည်။

ကဗျာသည် ရွတ်ဖတ်ဖို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာကို အဖြတ်အတောက် အရပ်အဆိုင်းမှန်မှန်၊ ဌာန် ကရိုဏ်းကျကျ ရွတ်ဖတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းဖြင့် ကဗျာသည် နှစ်သက်ဖွယ်၊ စိတ်ဝင်စား ဖွယ် ဖြစ်လာပါသည်။

ကဗျာရေးဖွဲ့ရာတွင် စကားအသုံးအနှုန်းများကို ရွေးချယ်စီကုံးလေ့ ရှိပါသည်။ ကဗျာတွင် သုံးနှုန်း ထားသော စကားလုံးများမှာ တိတိကျကျ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ရှိသော စကားလုံးများဖြစ်ပါသည်။ အံဝင်ခွင်ကျ သုံးထားသော စကားလုံးများဖြစ်၍ ကဗျာပါ စကားအသုံးအနှုန်းများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ဝေါဟာရ ကြွယ်ဝ လာပြီး စကားအသုံးအနှုန်းများ မှန်ကန်စွာ သုံးတတ်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ လောကသာရဆုံးမစာ ကဗျာများသည် စာရိတ္တ မြင့်မားမှု ကို အထောက်အကူပြုသော ကဗျာများဖြစ်သည်။ အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှုနှင့် တိုင်းရင်းသားတေးကဗျာများသည်

မျိုးချစ်စိတ်နှင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သော ကဗျာများဖြစ်သည်။ တောက်စိုက်၊ မောင်းထောင်း၊ သျှိုးလိုက် စသော ကျေးလက်ခဲလေ့ တေးကဗျာများသည် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများကို ချစ်မြတ်နိုးလာစေနိုင်သော ကဗျာများဖြစ်သည်။ သဘာဝအလှကဗျာများသည် စိတ်ကြည်နူးမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ကဗျာများဖြစ်သည်။

ဆရာ၊ ဆရာမများသည် ကဗျာအလှ၊ ကဗျာရည်ရွယ်ချက်၊ ကဗျာအတွေးကို တပည့်တို့ ခံစားသိမြင်အောင် လမ်းညွှန်သင်ကြားဖို့ ကြိုးစားအားထုတ်ကြစေလိုပါသည်။

မာတိကာ

ကဗျာအမည်	ရေးသူ	စာမျက်နှာ
၁။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဆုံးမစာ	ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ	၁
၂။ ဇလာကသာရ	ရခိုင်သူမြတ်	၄
၃။ စိတ်နေမြင့်သူ	အမည်မသိရှေးစာဆို	၆
၄။ သားရွှေဥ	စာတော်ပြင်ဆရာကြီးဦးပညာ	၇
၅။ လက်ဆောင်	မယ်ခွေ	၁၀
၆။ ပိတောက်ရွှေဝါ	ဦးကြော့	၁၁
၇။ ရွှေညာမှာညိုတဲ့မိုး	ဦးကြီး	၁၃
၈။ ငါးမည်ရပြည်ရွှေဘို	အမည်မသိရှေးစာဆို	၁၅
၉။ ရွှေမြောင်းရွာ	အမည်မသိရှေးစာဆို	၁၇
၁၀။ မောင်ရင်လောင်း	အမည်မသိရှေးစာဆို	၁၉
၁၁။ ဝံသာနုအထည်	မောင်းထောင် ဦးကျော်လှ	၂၂
၁၂။ မောင်မလုပ်န	အမည်မသိရှေးစာဆို	၂၅
၁၃။ ဝါလိုက်ပျံမိုး	အမည်မသိရှေးစာဆို	၂၆
၁၄။ ချီတက်အမိန့်	ငွေတာရီ	၂၈

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဆုံးမစာ

- ၁။ လက်သစ်တောင်တာ
ယူနေပေါင်း၊ တာပြန်လောင်းသော်
ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ အမြင့်ဆောင်သား
တောင်မြင်းမိုရ်ရို၊ ဂုဏ်ကြီးဘိသည်
မွေးမိဖခင်၊ ကျေးဇူးရှင်နှင့်
ထို့ပြင်တခြား၊ ဘိုးနှင့်ဘွားကို
ဘုရားတစ်ဆူ၊ ဂူတစ်လုံးသွင်
စိတ်ကထင်လျက်၊ ဦးတင်လက်ထား
အစားအဝတ်၊ မလွတ်စေရ
ရေပူရေအေး၊ လိုရာပေး၍
မွေးကျွေးကြပေ၊ တထွေမှတ်သား
အခါအချို့၊ သူတို့ဆိုလည်း
ဘိုးဘွားမိဘ၊ ဆရာစသည်
ပြသဆိုထွေ၊ မျှီတတ်စေ။
- ၂။ အစ်ကိုကြီးအား၊ ညီငယ်များလည်း
စကားနှုတ်ဆက်၊ ဖက်၍မဆို
ရိုသေလှစေ
ကိုကြီးအစ်မ၊ သည်နှစ်ဝကို
မိဘကဲ့သို့၊ မှတ်ပါလေ။
- ၃။ ဆွေကြီးမျိုးကြီး
အဘကြီးနှင့်၊ ဦးရီးသားချင်း
ဘထွေးရင်းက၊ ဟူသမျှကို
ဂုဏဂုဗု၊ ပစာယန
စိတ်ကသိစေ၊ ပြစ်မှားမိကမသင့်ချေ။
- ၄။ သေတူရှင်ဖက်၊ ဆောင်ရွက်မကင်း
အချင်းချင်းတွင်၊ အခင်းကြီးငယ်
ရှိခါဝယ်လည်း၊ မဖယ်မသွေ
ညီညာကုန်း၍၊ ရုန်းကြလေ။

- ၅။ တစ်ယောက်စကား၊ တစ်ယောက်နားမှာ
မခါးရအောင်၊ သတိဆောင်၍
မောင်တို့ဆိုလေ၊ ပျားသကာသို့ ချီလှစေ။
- ၆။ မတွေ့ခိုက်ရန်၊ မကျူးလွန်နှင့်
မျက်မာန်ဒေါသ၊ မထွက်ရအောင်
မာန်မာနကို၊ ချုပ်ကြလေ။
- ၇။ သေနှင့်အရက်၊ စီးပွားဖျက်ကို
တစ်စက်ကယ်မျှ၊ မသောက်ကြနှင့်
ရှောင်ကြဉ်ပါလော၊ ရှင်တော်ဟောသည့်အဆိပ်ရေ။
- ၈။ ကိုယ်နှင့်လည်းစာ၊ သတ္တဝါကို
ကြင်နာလှစေ၊ သူ့အသက်ကို ချစ်ပါလေ။

လင်္ကာ

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ လက်သစ် = လက်ချောင်းတစ်ချောင်း၏ ဖြက်ပမာက။
(တစ်မိုက်၏ ရှစ်ပုံတစ်ပုံရှိသည်)
- ၂။ တောင် = တံတောင်ဖြင့်တိုင်းတာရသော နှစ်ဆယ့်လေးသစ်ရှိသည့် အတိုင်း အတာ။ တစ်တောင် (တစ်ဆယ့်ရှစ်လက်မရှိသော သံတောင်၊ လက်မ နှစ်ဆယ်ရှိသော ဆင်တောင်ဟူ၍ အမျိုးမျိုးကွဲပြားသည်။)
- ၃။ တာ = အလျား၊ အနံ့ စသည်တို့ကို တိုင်းတာသည်။
- ၄။ ယူဇနာ = ခရီးအကွာအဝေး အတိုင်းအတာ (မြန်မာတာ ခြောက်ထောင့် လေးရာ သို့မဟုတ် ခြောက်တိုင်နှင့် တာလေးရာရှိသည်) (၂၀၄၈၂. ၅၆ မီတာ သို့မဟုတ် ၁၂. ၇၂ မိုင်နှင့်ညီမျှသည်။)
- ၅။ လောင်း = ထပ်မံရောပေါင်းသည်။
- ၆။ တောင်မြင်းမိုရ်ရှိ = မြင်းမိုရ်တောင်တမျှ။
- ၇။ ဝူ = လိုဏ်ခေါင်းခံ၍ အုတ်၊ အင်္ဂတေတို့ဖြင့် တည်ဆောက်အပ်သော ဘုရား။
- ၈။ ဂုဏဂုဗ္ဗ = ဂုဏဂုဗ္ဗ၊ ဂုဏ်အားဖြင့်ကြီးမြတ်သူ။
- ၉။ ပစာယန = အပစာယန၊ အရိုအသေပြုမှု။
- ၁၀။ အခင်းကြီးငယ် = အရေးကိစ္စကြီးငယ်။

လောကသာရ

၁။ ပညာမျက်စိ၊ မြင်မရှိ၍
မသိတရား၊ အယူမှားလျက်
စီးပွားမမြော်၊ ကျိုးမပေါ်သား
သူတော်မဟုတ်
ယုတ်သည်စရိုက်၊ လူသူခိုက်ကို
မကြိုက်မချစ်၊ ရန်သူစစ်သို့
မနှစ်သက်ဘဲ၊ ဝေးစွာရှဲ၍
အမြဲခွာရှင်း၊ ဖဲကြဉ်မင်း။

၂။ ကြောင်းပါးခရီး၊ လမ်းအနီး၌
ပင်ထီးပညောင်၊ မြစ်တထောင်နှင့်
မြားမြောင်ခက်လက်၊ ရွက်လည်းစိပ်စိပ်
စေ့စေ့သိပ်လျက်
ရိပ်လည်းမြိုင်မြိုင်၊ လေမနိုင်လျှင်
ပြွတ်ခိုင်သီးမှည့်၊ အပြည့်ကျေးငှက်
စားလျက်သောင်းသဲ၊ မှီဝဲလူဗိုလ်
ရိပ်ခိုအများ၊ ခရီးသွားတို့
နေနားပျော်ရွှင်၊ ထိုသစ်ပင်ကား
ဝင်လာသသူ၊ ခပ်သိမ်းလူကို
ဆာပူငြိမ်းအောင်၊ စီးပွားဆောင်သို့
လူ့ဘောင်ကောင်းကြွယ်၊ လူကုံကယ်လည်း
ထိုနှယ်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်တုံရှောင်း၍
မျိုးပေါင်းဆွေဝါး၊ လူအများကို
သနားကြင်နာ၊ စီးပွားရှာ၍
မေတ္တာမကင်း၊ မစခြင်းဖြင့်
ထံရင်းမှီကိုးကွယ်စေမင်း။

ပျို့

ရနိုင်သူမြတ်

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	စရိုက်	=	အမူအကျင့်။
၂။	ရှဲ	=	ရှောင်တိမ်းသည်။
၃။	ဖဲကြဉ်	=	ရှောင်တိမ်းသည်။
၄။	ကြောင်း	=	ခရီးလမ်း။
၅။	ပင်ထီး	=	အထီးတည်းသောအပင်၊ တစ်ပင်တည်း။
၆။	ပညောင်	=	ပြည်ညောင်ပင်။ ဗောဓိညောင်ရွက်နှင့် တူသော အရွက်ရှိ၍
အကိုင်းမှ တွဲလျားကျသော မြစ်ပျဉ်းအများရှိသည့် ညောင်ပင်
တစ်မျိုး။
၇။	သောင်းသဲ	=	ဆူဆူညံညံ။
၈။	မှီဝဲ	=	ဆည်းကပ်သည်။
၉။	လူဗိုလ်	=	လူအများ။
၁၀။	ဆာပူ	=	ပူအိုက်ခြင်း၊ ပူလောင်ခြင်း။
၁၁။	ကောင်းကြွယ်	=	ကြွယ်ဝချမ်းသာသည်။
၁၂။	ကံ့ကယ်	=	ပြည့်စုံသည်။

စိတ်နေမြင့်သူ

၁။ ချစ်တဲ့သူငယ်လေ . . .
 သူငယ်ချင်းကောင်း၊ ယောက်မတို့လေ . . . ။
 ပန်ပါရလို၊ ပန်ရလျှင်လဲ
 ပန်းများသခင်၊ ဂေါ်သဇင်ဟု
 ပင်ဆင့်ပေါက်သည်၊ ရွက်မြောက်ရိုးတံမှသာတဲ့။
 လိမ်းပါရလို၊ လိမ်းရလျှင်လဲ
 ရွှေနှင့်နှိုင်းတူ၊ တောင်ငူနန္ဒင်း
 ငွေနှိုင်းချင်းသည်
 ဝင်းထိန်ထိန်ငယ်၊ အချိန်ခြောက်ကျပ်သားမှသာတဲ့။
 ကြင်ပါရလို၊ ကြင်ရလျှင်လဲ
 ရေမြေသခင်၊ အရှင်စက်ရင်း
 ရွှေတိုက်တော်မှာ၊ စာရင်းသွင်းသည်
 ခြင်းခြင်းတောက်တဲ့လူမှသာတဲ့။
 အပျိုဖြူငယ်ကကျွမ်း၊ မယ်လွမ်းလှတယ်လေး။

အိုင်ချင်း

အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	ဂေါ်သဇင်	=	ပင်ဆင့်ပေါက်သည့် သဇင်နှင့်တူသောပန်း။
၂။	ပင်ဆင့်ပေါက်	=	အပင်ချင်းဆင့်၍ပေါက်သည်။
၃။	ရွက်မြောက်	=	အရွက်ထောင်သော။
၄။	ငွေနှိုင်းချင်း	=	ပစ္စည်းအလေးချိန်နှင့် ဆတူငွေပေး၍ဝယ်ရသော။
၅။	စက်ရင်း	=	ခြေတော်ရင်း။
၆။	ရွှေတိုက်တော်	=	မြန်မာဘုရင်လက်ထက် ရွှေငွေဘဏ္ဍာနှင့် နန်းစဉ်မှတ်တမ်း၊ စစ်တမ်း၊ မော်ကွန်း စသည့် ထိန်းသိမ်းထားရှိရာ အဆောက်အအုံ။
၇။	ခြင်းခြင်းတောက်	=	ရဲရဲတောက်။

သားရွှေဥ

သားရွှေဥ

မျက်ရွှေထုံသင်း၊ နှလုံးသွင်းလော့။
 အတွင်းတော်က၊ သုတ်လူးရအောင်
 စိမ်းမြရောင်ညို၊ သစ်စေးလိုဟု
 စာတိုရေးမှတ်၊ ခန့်တုံလတ်သော်
 ညသတ်တို့ပါ၊ ထိုသည့်စာနှင့်
 ညီစွာအမှန်၊ သုံးတော်ခံလည်း
 ထုံးစံစိစစ်၊ သိသူဖြစ်၍
 သစ်ကိုကျပ်တည်း၊ ကြီးနှင့်စည်းလျက်
 တင့်ရည်းဆန်းထူး၊ ဆက်လေဖူး၏။
 တစ်ဦးဆရာ၊ မြတ်ဂုဏ်ဝါနှင့်
 သာသနာပိုင်၊ ကျမ်းဂန်နိုင်လျက်
 ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၊ လေ့လာမရှိ
 သတိမသွင်း
 ယွင်းတော်မူရာ၊ စာထုပ်ပါဟု
 တကာတစ်ယောက်၊ ကဝိမြောက်လျက်
 မထောက်မတွေး၊ ပသတ်ရေး၍
 စာပေးလျက်လျှင်၊ ထိုစာရှင်က
 ခင်ခင်မွတ်မွတ်၊ မိုးလေလွတ်အောင်
 မချွတ်ယွင်းပါ၊ ကျွန်ုပ်စာကို
 ကောင်းစွာဘုရား၊ ထုပ်လျက်ထားဟု
 ကျောင်းသားတွင်သာ၊ နှုတ်ဖြင့်မှာ၍
 စာမထုတ်ချေ၊ နေဖူးလေ၏။
 စာပေကျမ်းဂန်၊ တတ်သည်မှန်လည်း
 ကာရန်လက်၊ ကဗျာအစပ်
 စကားသွပ်ဟု
 တပ်တပ်မရှု၊ မှတ်မဲ့ပြုက
 အမှုမကျမ်း၊ ယောင်ယမ်းယမ်းနှင့်

ကစမ်းကဝါ၊ အမှားမှားလျှင်
 ကြံအားကတ်သတ်၊ ရိုင်းစိုင်းတတ်၏။
 အမှတ်စုံစီ၊ ကဝိပိအောင်
 လောကီလောကုတ်၊ အားကုန်ထုတ်၍
 မဆုတ်မနစ်၊ ပြုသည်ဖြစ်မှ
 များနှစ်သက်ရာ၊ မှန်လှစွာသည်
 ရတနာမျက်ရွှ၊ သားရွှေဥ။

လင်္ကာ

စာတော်ပြင်ဆရာကြီးဦးပညာ

ဓက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ မျက်ရွှ = မိဘက သားသမီးကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ ခေါ်ဝေါ်ညွှန်းဆိုသောစကား။
- ၂။ ထုံသင်း = အမွှေးနံ့သာခဲ။
- ၃။ အတွင်းတော် = နန်းတွင်း။
- ၄။ သစ်စေး = သစ်ပင်မှထွက်သောအစေး။
- ၅။ ခန့် = ခိုင်းစေသည်။
- ၆။ သုံးတော်ခံ = လက်သုံးတော်ခံ၊ နန်းတွင်းအမှုထမ်း။
- ၇။ စိစစ် = စစ်ဆေးစုံစမ်းသည်၊ ဆင်ခြင်သည်။
- ၈။ တင့်ရည်း = ရဲရဲဝံ့ဝံ့၊ မကြောက်မရွံ့။
- ၉။ ဂုဏ်ဝါ = ဂုဏ်ရှိသော၊ ဝါရှိသော။
- ၁၀။ သာသနာပိုင် = ဗုဒ္ဓသာသနာတော် စည်ပင်ပြန့်ပွားမှုကို ဦးစီးညွှန်ကြား ဆောင်ရွက်ရန် သံဃာချင်းကဖြစ်စေ၊ မင်းကဖြစ်စေ တင်မြှောက်သော သံဃာကြီး၊ မဟာသံဃရာဇာ။
- ၁၁။ ကဝိ = စာဆို၊ ပညာရှိ။
- ၁၂။ ခင်ခင်မွတ်မွတ် = ခင်ခင်မင်မင်၊ မြတ်မြတ်နိုးနိုး။
- ၁၃။ ချွတ်ယွင်း = မှားသည်၊ လွဲသည်။
- ၁၄။ ကာရန် = စာလုံး၏ အဆုံးသံ၊ ဗျည်းသံ သို့မဟုတ် သရသံ။
- ၁၅။ စကားသွပ် = မှားယွင်းသောစကား။

လက်ဆောင်

မဝယ်ဘူး၊ မယ်ခူးတဲ့ဖက်စို။
 မီးမကူ၊ နေပူမှာမကင်အားလို့
 ထားရတယ် အိပ်ရာအောက်မှာ
 မင်းသောက်ဖို့ကို။
 ညှာအနား၊ ရှေ့သွားနှင့်ကိုက်လို့တို့
 မချိုတောင့်လိပ်ဆေး။
 ပိုးမကူ၊ ဝါချည်ဖြူတစ်ပင် ရစ်ကယ်နှင့်
 ငယ်ချစ်မောင် ရွှေဝသွားကို၊ ပါးလိုက်တဲ့လေး။

လေးရိုး

မယ်ခွ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	မီးမကူ	-	မီး၏အကူအညီမယူဘဲ။
၂။	မကင်အား	-	မကင်ရက်။
၃။	မချိုတောင့်	-	မချိုစတောင်းချိုသည်၊ အလွန်ချိုသည်။

ပိတောက်ရွှေဝါ

လတန်ခူးပေမို့၊ အလှထူးပါဘိ
မြမြဖူးရယ်တဲ့၊ ခိုင်ရွှေဝါ။
တကယ်တမ်းသာဖြင့်
ဘယ်ပန်းသော် စံမတူဘူ
နန္ဒမူ ဖန်ဂူထိပ်မှာလ
ပစ္စေကာချွေးတော်သိပ်ရတယ်
အေးရိပ်ဆာယာ။
တစ်နှစ်တွင်သည်တစ်လပေပ
တစ်လတွင်တစ်ရက်ထဲ
ခက်ခဲတဲ့ရက်ဗုဒ္ဓာ
ပွင့်ရှာကြစုံမြိုင်တွင်း။
မြူမင်းလွင်ထန်
ကြူသင်းတာချိန်ယံမတော့
ခရွတ်ဆံ ငုံတံညောက်ကယ်နှင့်
ခါသကြိန် ဂိမှာန်ရောက်ပြန်တော့
သိန်သရေ ထိန်ဝေလို့တောက်တဲ့ပြင်
လမ်းတစ်လျှောက်သင်းပါဘိ
ဆန်းသလောက် မလင်းနိုင်ဘူ
ပန်းပိတောက်မင်း။

လေးချိုး

ဦးကြော့

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	နန္ဒမူဖန်ဂူ	-	ဟိမဝန္တာရှိ မဉ္ဇူသက နတ်ပန်းပင်ပေါက်ရာ လိုက်ဂူ။
၂။	ပစ္စေကာ	-	ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ၊ ဘုရားငယ်။
၃။	ချွေးတော်သိပ်	-	အမောပြေစေသည်။
၄။	ဆာယာ	-	အရိပ်။
၅။	ရက်ဗုဒ္ဓာ	-	ကြုံတောင့်ကြုံခဲရက်မြတ်။
၆။	စုံ	-	တော။
၇။	မြိုင်	-	တော။
၈။	မင်းလွင်	-	မြို့ခိုး။
၉။	တာချိန်ယံ	-	အတာကူးချိန်၊ နှစ်ကူးချိန်။
၁၀။	ဂိမှာန်	-	နွေဥတု။
၁၁။	သိန်သရေ	-	ကျက်သရေ။

ရွှေညာမှာညိုတဲ့မိုး

သပြေကသီးသနှင့်
ရေကြီးငယ်ဘောင်ဘင်
ထွန်ရေးငယ်ငင်သည်
ပျို့ဦးရင် အပြန်ခက်ရှာလိမ့်
တစ်ဖက်က ချောင်းကာသည်
ရွှေညာမှာညိုသည့်မိုးငယ်မို့
ပျို့စိုးတယ်လေး။
ခါးမင်ကြောင်ငယ်
ရွှေသျှောင်ဘယ်ဝေ
အမယ်လေးဆိုတုန်းက
ပျို့ပုန်းလို့တွေ့သူမို့
တစ်နေ့သာသာ၊ တစ်ညဉ့်ကွာမူ
ဗျာပါသည်းနှင်၊ တစ်နှစ်ထင်လို့
မရွှင်တ မျှော်
ရေရှင်တားလို့၊ ရက်အားပုံပေါ်လှချည့်
ချောင်းကျော်တဲ့လယ်နှယ်ကို
ကိုယ်တာကွယ် မစုံမက်သာဘူ၊
တောတက်ဖေလေး။

လွမ်းချင်း

ဦးကြီး

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဘောင်ဘင် = ရေမျက်နှာပြင် မငြိမ်မသက်ဖြစ်၍ အသံမြည်အောင် လှုပ်ရှားရိုက်ခတ်သည်။
- ၂။ ပျိုဦးရင် = မိန်းမပျို၏ ချစ်သူ။
- ၃။ မင်ကြောင် = ထိုးကွင်း။
- ၄။ ရွှေသျှောင်ဘယ်ဝေ့ = ဘယ်ဘယ်သို့ တစောင်းထုံးထားသော သျှောင်။
- ၅။ ဗျာပါသည်းနှင် = အလွန်သောကရောက်သည်။
- ၆။ ရေရှင် = စီးနေသောရေ။

ငါးမည်ရ ပြည်ရွှေဘို

ရွှေဘုန်းတော်တိုးပါလို့
 ငွေမိုးတွေရွာ။
 နိုင်ငံတော်ပြည်အရေးက
 သာလှတယ်လေး။
 ရန်ကြီးအောင် ကုန်းဘောင်ခ
 ငါးမည်ရ ပြည်ရွှေဘို
 ဘေးရန်ကပြို။
 မုဆိုးဖို
 ရန်ပြိုတဲ့ နာသိပ်
 ဘိုးတော်ဒေသ။
 ရဲမက်တော် ခြောက်ကျိပ်ကိုးနဲ့
 ရန်မျိုးပလိုလိုအောင်
 ကုန်းဘောင်ဆက်မင်း။
 ပွင့်လင်းရယ်သာ
 ရွှေဘုန်းတော် ထိန်ထိန်ဖြာလို့
 ရန်တကာပျက်ပြိုကင်းတယ်
 ဘုန်းရောင်ကလင်း။
 ရန်ကြီးအောင်၊ ကုန်းဘောင်မြို့ကျေး။
 နေညိုညို
 စည်တော်သံချိုပါလှတယ်
 ယွန်းကြစို့လေး။
 တွေးမှတ်ကြနော်
 ပြည်ကျော်တဲ့သမိုင်း
 ရွှေစည်တော် အောင်သံပေးတယ်
 အေးပေါ့လူတိုင်း။

စည်တော်သံ

အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ခ = အမည်ရသည်။
- ၂။ ငါးမည်ရ = ရန်ကြီးအောင်၊ ကုန်းဘောင်မုဆိုးဖို၊ ရွှေဘို၊ ရတနာသိင်္ဃီ အမည်ရသော ရွှေဘိုမြို့။
- ၃။ ဘိုးတော်ဒေသ = အလောင်းဘုရား၏ အောင်မြေ။
- ၄။ ရဲမက်တော်ခြောက်ကျိပ်ကိုး = အလောင်းဘုရားအပါအဝင် ရဲမက်ခြောက်ဆယ့်ရှစ်၊ ပေါင်းခြောက်ဆယ့်ကိုးယောက်။
- ၅။ ကုန်းဘောင်ဆက် = ကုန်းဘောင်ဆက် ဆယ့်တစ်ဆက်။
- ၆။ ယွန်း = သွားသည်။

ရွှေမြောင်းရွာ

မနက်ဆွမ်းတော်တင်၊ ပြင်ပြီးလားမေး
ဆွမ်းတော်တင် ပျိုပြင်ပြီးပေါ့၊ မောင်ကြီးရယ်လေး။
ညဦးယံတွန်တဲ့ကြက်ကို၊ လင်းကြက်လားမေး
မသိသေးလား မလေးမောင်ရယ်၊ သန်းခေါင်ဟဲ့လေး။
ရွှေမြောင်းရွာ သာပါသေးလား၊ ရွှေမြို့နေမေး
သာပါရဲ့ ရွာနံဘေးမှာ၊ ရိုးရေကဖွေး။
မလေးလွမ်းလေအောင်၊ ငှက်ရွှေဖိုးခေါင်
လွမ်းလေအောင် ငှက်ရွှေဖိုးက၊ မြိုင်ရိုးကိုထိုး။
ရွှေမြောင်းတောင် ဆည်ပေါင်ရိုးက၊ ငှက်ရွှေဖိုးသာ
ဆည်ပေါင်ရိုးက ငှက်ဖိုးသာတယ်၊ နားနာကြလေး။
ရွှေမြောင်းရွာတောင်၊ ကျောင်းဆယ့်နှစ်ဆောင်
ဆယ့်နှစ်ဆောင် ပျဉ်ထောင်ကြားက၊ ခိုညည်းသံကြား။
ဘုရားဖူးချေစို့ရဲ့၊ မင်းပျိုကိုသွေး
ဖူးချေစို့ရွှေမာလဲ၊ တောင်ထဲမှာလေး။
ဘုရားစေတီမှာ၊ ခဲချီစို့လေး။
ပျိုချီမယ် စေတီလှကို၊ မင်းကြွခဲ့လေး။

ကောက်စိုက်သီချင်း

အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	လင်းကြက်	-	နံနက်အလင်းရောင်လာသောအချိန်တွင် တွန်သောကြက်။
၂။	ရိုးရေ	-	ချောင်းငယ်ရေ။
၃။	ဖိုးခေါင်	-	ဖိုးခေါင်ဟုအော်မြည်သောငှက်ငယ်။
၄။	မြိုင်ရိုး	-	တောတန်း။
၅။	ထိုး	-	စူးရှစွာအော်သည်။
၆။	သာ	-	ချိုသာစွာမြည်ကြွေးသည်။
၇။	ရွှေမာလဲ	-	ရွှေမာလဲဘုရား။
၈။	ခဲချို	-	ဘုရားရှေ့တွင် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ကျောက်ခဲကို ချိုမသည်။

မောင်ရင်လောင်း

ထမ်းစင်စီး၍ ထီးရိပ်ခို
 မြင်းမိုရ်မြင့်မား၊ ဝတီဖျားက
 နတ်သားကျသလိုနှင့် သျှိုး။
 ငွေလိုပြောင် သဲရောင်ခင်း
 ရွှေအုန်းရွာလယ် လမ်းကျယ်ကျယ်မှာ
 လှူဖွယ်အစုံကျင်း၍ သျှိုး။
 ကတီခင်း အတွင်းမဏ္ဍပ်မှာ
 ပေါက်ဖော်ဆွေပုံ ကျူလိုရုံသည်
 လုံးစုံလက်ဖွဲ့ကာနှင့် သျှိုး။
 မယ်သာမွေးသည့် ရင်သွေးသားပုတ္တာ
 ဝန်းဝန်းသပ္ပာယ် သံဃာလယ်မှာ
 အမယ်ရှင်ပြုပါအံ့ သျှိုး။
 မေတ္တာယုံ ရနံ့ထုံ
 မိဘကျေးဇူး အထူးထူးကို
 ရင့်ကျူးရိုက်ကာခြံအံ့ သျှိုး။
 ပမာပုံသည် ဂုဏ်မူနိုင်မမျှ
 မေရုခေါ်ဆို တောင်မြင်းမိုရ်နှင့်
 နွားချိုပေါက်သစ်စသို့ သျှိုး။
 ရှုမဝသည့် လူလှမယ့်ပန်းဖြူ
 ကျေးဇူးဂုဏ်ဝါ ထေရ်ဆရာသည်
 တစ်ဝါထမ်းမျှကူအံ့ သျှိုး။
 မွေးနံ့ကြူသည် သုံးလူသာသနာ
 များလှသံဃာ ကျောင်းဝိဟာမှာ
 တစ်ဝါထမ်းတို့ပါလော့ သျှိုး။
 ကံ့ကော်နန်းမှာ ပွင့်ပန်းသစ္စာဆင်
 ဝန္တာယုံမွှေး မြိုက်ရည်ကျေးသည်
 မိတေးမြတ်ချစ်ရှင်၏ သျှိုး။

ရွှေစင်သန်းသည် ရွှေနန်းတပြောင်ပြောင်
 ပြသန်ရှစ်ဆောင် မဂ္ဂင်ဖောင်ကို
 မယ့်မောင်စီးရအောင်တည့်လေး သျှိုး။

သျှိုးလိုက်ရတု

အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ထမ်းစင် = ထမ်းပိုးနှစ်ခုပေါ်တွင် ထိုင်စရာပြုလုပ်ထားပြီး လူထမ်းသယ်ဆောင်ရသော ရှေးသုံးလူထမ်းစင်။
- ၂။ ဝတီ = တာဝတိံသာနတ်ပြည်။
- ၃။ သျှိုး = မင်္ဂလာအပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံပါစေ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုသော စကား။
- ၄။ ကတီ = ညောင်စောင်းသဖွယ် ထိုင်စရာတစ်မျိုး။
- ၅။ ပေါက်ဖော် = မိရင်းဘရင်းမှ ပေါက်ပွားသော သားချင်း၊ ဆွေမျိုး။
- ၆။ ကျူလိုရုံ = ကျူပင်ကဲ့သို့ အစုလိုက်အရုံလိုက်။
- ၇။ လက်ဖွဲ့ = ရှင်ပြုဖွဲ့၌ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးက ရှင်လောင်း၏ လက်တွင် ချည်မျှင်ကွင်းများ ရစ်ဖွဲ့ပေးခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်သည်။
- ၈။ ပုတ္တာ = သား။
- ၉။ ဝန်းဝန်း = စုစုရုံးရုံး။
- ၁၀။ သပ္ပာယ် = တင့်တယ်သည်။
- ၁၁။ အမယ် = အမေ။
- ၁၂။ ရင့်ကျား = သာယာသော အသံဖြင့်မြည်သည်။
- ၁၃။ ပေါက်သစ်စ = ပေါက်ကာစ။
- ၁၄။ တစ်ဝါ = ဝါတွင်းတစ်တွင်း၊ ဝါတွင်းသုံးလ။
- ၁၅။ ကံ့ကော်နန်း = အရိမေတ္တေယျဘုရား ပွင့်တော်မူမည့်နေရာ၊ ကံ့ကော်ပင်။
- ၁၆။ ပွင့်ပန်းသစ္စာဆင် = သစ္စာလေးပါးတည်းဟူသောပန်းကို ဆင်မြန်းသည်။

၁၇။	ဂန္ဓာ	=	ရနံ့။
၁၈။	မြိုက်ရည်ကျွေး	=	အမြိုက်တရားဟောသည်။
၁၉။	မိတေး	=	နောင်ပွင့်မည့် အရိမေတ္တေယျဘုရား။
၂၀။	ပြသာဒ်ရှစ်ဆောင်
မဂ္ဂင်ဖောင်	=	ဖောင်ပြသာဒ်နှင့်တူသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး။

ဝံသာနုအထည်

ကမ္ဘာတွင် မြန်မာမျိုးတို့
ဓမ္မတာအမျိုးအမည် ဖျင်ပင်နီနှင့်
ဆင်ထဘီ တဘက်ကြမ်းတို့ကို
ရက်ကန်းတွင် လွန်းပြန်ထိုးပါလို့
ပန်းဆိုးကာ ကိုယ်စိတ်ကြရ
မိုးစွတ်နှင့်နေပူခံ။
သရက်ထည် နီအပြာနှင့်
ကတ္တီပါ ပလီပလာကြံလို့
အီတာလျံ ဂျာမန်ကလုပ်ခဲ့တဲ့
ပိတ်အုပ်တွေ ချည်တွေဆိုက်ပြန်တော့
ငွေပိုက်ဆံ ပုံကာနှင့်ပါလို့
လုံကွင်းတွေ ဆင်ထဘီနှင့်
ပိတ်အင်္ကျီ ဖြူဖြူလွတ်တို့ကို
တစ်လဆယ်ထည်ချုပ်နိုင်ရဲ့
မလုပ်ချင် ဝယ်လို့ပေါသည်ဟု
ရယ်မောကာ မိန်းမတွေတို့
ငြိမ်းပေကြပြန်။
ပြောကြသည့် စကားပုံကတော့
ပေါလှသည့်ကုန်ဟာ ရှားသည့်ဟု
ရှားတဲ့ကုန် တစ်ဖန်ပေါပြန်တော့
သင်္ဘောချည် ရှံချည်ထုပ်ကဲ့ပြင်
အပ်ချုပ်ရန် အပ်ချည်လုံးကိုမှ
လွယ်တကူ ဝယ်ယူလို့မသုံးနိုင်ဘု
နယ်လုံးကျွတ် တို့နိုင်ငံ
မြို့ဒရိုင်မကျန်ပ ခက်စတောင်း။
ယာပြင်မှာ ဝါပင်တွေကြမိရင်
တာရဲတွေ ဆွေတလုပ်တို့က
ငွေထုတ်ကာ ကိုယ်စိတ်ကြလို့

ပွဲစားတွေ ဝယ်ယူလာကြရ
 စူလျာ ဖျင်တဘက်ကိုမှ
 တင်ပို့ခွက်လုံအောင် မဖုံးနိုင်ဘူး
 သက်ဆုံးတိုင် ရှည်ကြာနေကြရ
 သည်ဝါတွေတစ်ပြည်တစ်ရွာသို့ဖြင့် မရောင်းကြပါနှင့်
 ၎င်းဝါအထည်ဖြစ်တော့ကမှ
 ချည်ရှစ်ဆယ် အစိတ်ပေးရလိမ့်
 ပိတ်ဈေးမှာ အလွန်တိုသောကြောင့်
 အရင်လိုမဝယ်နိုင်၍
 ပိတ်အင်္ကျီ လျှို့မစွတ်ရပေဘူး
 ကိုယ့်အဝတ် ကိုယ်ရိုသေလို့
 မိန်းမတွေ အငြိမ်မနေကြစမ်းပါနှင့်
 ရက်ကန်းမှာ ဝိုင်းဝါအလုပ်ကိုဖြင့်
 အများတဏှာကို အားမနာလို့မဟုတ်ပါဘူး
 အသွားအလာ ခါးပလချာ မစုတ်ရအောင်လို့ကွယ်
 အားထုတ်ဖို့ကောင်း။

သံချို့

မောင်းထောင် ဦးကျော်လှ

ခက်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ ဝံသာနု = အမျိုးအနွယ်ကိုစောင့်ရှောက်ခြင်း။ အမျိုးကိုစောင့်ရှောက်သူ။
- ၂။ ဓမ္မတာ = မြသောအစဉ်အလာ။ ဖြစ်မြဲထုံးစံ။
- ၃။ ပင်နီ = အုန်းခွံရောင်ရှိသောဝါမှထုတ်လုပ်သည့်ချည်နှင့်ရက်လုပ်သော အထည်။
- ၄။ လွန်း = ရက်ကန်းရက်ရာတွင် ဖောက်ချည်ရစ်ပတ်ထားသော ရက်ဖောက် ထည့်ရာ အိမ်ပါသည့် အချောင်းအတံ။
- ၅။ လွန်းပြန် = လွန်းပြန်လက်ချိတ်ပုဆိုး။
- ၆။ ပန်းဆိုး = အဝတ်အထည်ကိုဆေးရောင်ဆိုးသည်။
- ၇။ သရက်ထည် = နိုင်ငံခြားမှလာသော ပွင့်ရိုက်စက်ရက်ချည်ထည်တစ်မျိုး။

- ၈။ ပလိပလာ = ဆန်းဆန်းပြားပြား။
- ၉။ သဘောချည် = နိုင်ငံခြားမှလာသောချည်။
- ၁၀။ ရှုံချည် = ရှုံတဘက်။ ရှုံစောင် ရက်လုပ်ရသည့် သိုးမွေးနှင့် ချည်ရောစပ် ထားသော ချည်ချော။
- ၁၁။ ခရိုင် = ရွာအများ၊ မြို့အများကို စုပေါင်း၍ ဝန်တစ်ဦးအုပ်ချုပ်ရသော နယ်မြေအပိုင်းအခြား။ စီရင်စု။
- ၁၂။ ခက်စတောင်း = အထူးခက်ခဲသည်။
- ၁၃။ တာရဲတွေဆွေတလုပ် = တရုတ်အမျိုးသားများ။
- ၁၄။ စူလျာ = စုလျား။ အဝတ်စအရှည်။ ပုဆိုး။ ပဝါ။
- ၁၅။ ချည်ရှစ်ဆယ် = ချည်အမျိုးအစား။
- ၁၆။ တို = ရှားပါးသည်။
- ၁၇။ ဗိုင်းဝါ = ချည်ငင်ရန်အတွက် ဖတ်ပြီးသားဝါကို အရှည်တစ်ညိုခန့် အတောင့်ပြုလုပ်ထားသော ဝါလိပ်။
- ၁၈။ ဗလချာ = ညစ်နွမ်းစုတ်ပြတ်ပျက်စီးလျက်။

မောင်မလုပ်န

မောင်	။	။	စပါးထောင်းကျ၊ လူလိုဝူးရော။
မယ်	။	။	မောင် မထောင်းန၊ ခါးညောင်းတတ်လယ် မယ်ထောင်းမယ်။
			စပါးပလာလဲ၊ မောင်မပလာန ခါးနာတတ်လယ်၊ မယ်ပလာမယ်။
			လက်ဝါးနု သွေးဥတတ်လယ်။
			ထမန်းစားလဲ၊ မောင်မစားန အံယားတတ်လယ်၊ မယ်စားမယ်။

တောင်ရိုးခန ကျေးလက်တေး

အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	န	=	နဲ့။ နှင့်။
၂။	လူလိုဝူးရော	=	လူမလိုဘူးလား။
၃။	ပလာ	=	(ဆန်)ပြာသည်။
၄။	မောင်မပလာန	=	မောင်မပြာနှင့်။
၅။	ထမန်း	=	ထမင်း။
၆။	မောင်မစားန	=	မောင်မစားနှင့်။
၇။	အံယားတတ်လယ်	=	ပါးစပ်ယားတတ်တယ်။

ဝါလိုက်ပါမိုး

မိုးမဝါဘဲကြာလေပြီ
 မိုးကီးလေကီး လာလေပြီ
 မိုး မိုး ဝါလိုက်ပါတော့မိုး။
 အိမိုး ခေါင်မြှောက် မထောန်ရအောင်
 မိုး မိုး ဝါလိုက်ပါတော့မိုး။
 ပိတော့ပန်မှာ မီးတစ်ကလယ်
 သတ်ပါလေ မိုးမင်းကီး။
 မိုးထိအောက် လေကားထောန်
 မထောန်နိုင်ဘဲ ခေတွဲလဲ
 အာလော့ကလီး မိုးမင်းကီး။
 မိုး မိုး ကြိုးပါလေ
 ရွှေကိုင်းမိုး ကြိုးပါလေ။
 မိုး မိုး မိုးရိဆင်
 အိမလေ ပလန်မှာ ဝါတဲ့မိုး
 မိုးမဝါဘဲ ကြာလေပြီ
 မိုးကီး လေကီး လာလေပြီ
 မိုး မိုး ဝါလိုက်ပါတော့မိုး။

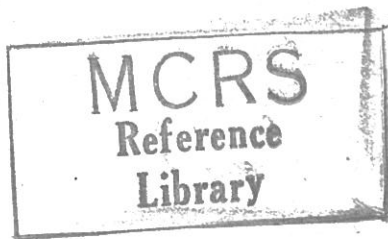
ထားဝယ်တေး

အမည်မသိရှေးစာဆို

ခက်ဆစ်အဖွင့်

၁။	မိုးမဝါ	=	မိုးမရွာ။
၂။	မိုးကီးလေကီး	=	မိုးကြီးလေကြီး။
၃။	အိမိုးခေါင်	=	အိမ်မိုးခေါင်။ အိမ်ခေါင်မိုး။
၄။	မြှောက်	=	မြှိုး။
၅။	ပိတော့ပန်	=	ပိတောက်ပင်။

၆။	မီးတစ်ကလယ်	-	မီးတစ်ကျည်။
၇။	သတ်ပါလေ	-	ဆင်းပါလေ။
၈။	အောက်	-	အောင်။
၉။	ထောက်	-	ထောင်။
၁၀။	ခေ	-	ခြေ (ထောက်)။
၁၁။	ကလီး	-	ကျီးငှက်။
၁၂။	မိုးရိဆင်	-	မိုးရိပ်ဆင်။
၁၃။	အိမလေပလန်	-	ဤမြေပြင်။

ချီတက်အမိန့်

အများနှစ်ခြိုက်၊ အိပ်စဉ်ခိုက်ဝယ်
မျှော်ငိုက်ရန်ပင်၊ စိတ်မထင်ဘဲ
တောဝင် တောင်သက်၊ ငါချီတက်၏။
မတောက် တတောက်
ကြယ်ပြောက်ပြောက်လည်း
ကွေ့ကောက်လိမ်ဖည်
လမ်းသွယ်သွယ်ကို
မြင်ဖွယ်အတွက်၊ ရောင်ခြည်တက်၏။
ဖြိုးဖြိုးဖြောက်ဖြောက်၊ ဆီးနှင်းပေါက်ကား
မိုးလောက်ပြင်းထန်၊ အာကာယံမှ
ခုန်ယုံဆင်းလျက်၊ မြေသို့သက်၏။
ငါတို့ချီရာ၊ ဤဒေသာကား
ညီညာမရှိ၊ ချောက်အပြည့်နှင့်
အတိမှောင်မိုက်၊ ခလုတ်တိုက်၍
မောဟိုက်ပင့်သက်၊ ခရီးခက်၏။
သေနတ်ကိုဆွဲ၊ လှံစွပ်စွဲ၍
နှင်းထဲသို့တိုး၊ ခလုတ်ဆိုးနှင့်
ထုပ်ပိုးအပြည့်၊ တအိအိကြောင့်
မချီငါ့မှာ၊ မောလေပါလည်း
'ဗမာအကျိုး၊ ပြည့်အကျိုး' ဟု
မညှိုးစေရ၊ စိတ်ကိုဆွ၏။
'ရှေ့ကချီတက်၊ မိန့်မှာမြွက်သည့်
ချီတက်အမိန့်၊ နားတွင်ငြိမ့်၍
နှစ်သိမ့်ကြည်စွာ၊ ရှေ့သို့သာလျှင်
ခိုင်မာစိတ်သွင်း၊ ဇွဲနှင့်ရင်းသည်
အားတင်းကာပင် တက်တော့၏။

ကော်ဆစ်အဖွင့်

- ၁။ မျဉ်းငိုက် - အိပ်၍ မပျော်တပျော်ရှိသည်။
- ၂။ ပြောက်ပြောက် - ပြောက်တိပြောက်ကျား။ ကျိုးတိုးကျဲတဲ။
- ၃။ ပြိုးပြိုးပြောက်ပြောက် - အနည်းအပါး ကွက်ကျား၊ ကျိုးကျဲအားဖြင့်။
- ၄။ ဒေသာ - ဒေသာ။ အရပ်။
- ၅။ အတိ - များပြားစွာ။ ထူပြောစွာ။
- ၆။ လှံစွပ် - ရှိုင်ဖယ်သေနတ်ပြောင်းတံအဖျားတွင် အရှင်တပ်ဆင်၍ အသုံးပြုရသော လှံသွားတို။
- ၇။ တအိအိ - တဖြည်းဖြည်း။ တရွေ့ရွေ့။

